

A DUNASZENTGYÖRGYI LÁPERDŐ (HUDD20072)

NATURA 2000 TERÜLET

FENNTARTÁSI TERVE

Farkas Sándor
botanikus

Vénic Alapítvány

Ács Lászlóné, Dombi Imre, Havasi Ildikó, Kováts László, Gáborik Ákos
Márkus András
DDNPI

Összeállította:
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

2014

Tartalom

I A Dunaszentgyörgyi láperdő (HUDD20072) Natura 2000 terület fenntartási terve	4
1. A terület azonosító adatai	4
1.1. Név	4
1.2. Azonosító kód	4
1.3. Kiterjedés	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	4
1.4.1. Közösségi jelentőségű élőhelyek.....	4
1.4.2. Közösségi jelentőségű fajok.....	5
1.5. Érintett települések.....	5
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
1.7.1. Elfogadott érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre..	6
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	6
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	7
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek.....	7
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	7
1.7.6. Vízgyűjtő gazdálkodási terv	7
2. Veszélyeztető tényezők	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	13
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	13
3.2. Kezelési javaslatok	14
3.2.1. Élőhelyek kezelése	16
KE-1	17
KE-2	21
KE-3	23
KE-4	26
KE-5	27
KE-6	28
KE-7	30
KE-8	33
Vadgazdálkodás	35
Vízgazdálkodás	36
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	36
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	37
3.2.4. Kutatás, monitorozás	37

3.2.5. Mellékletek.....	38
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	39
3.3.1. Agrártámogatások	39
3.3.2. Pályázati források	41
3.3.3. Egyéb.....	41
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	42
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	42
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	43
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	44
3. Mellékletek.....	45

I A Dunaszentgyörgyi láperdő (HUDD20072) Natura 2000 terület fenntartási terve

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Dunaszentgyörgyi láperdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

1.2. Azonosító kód

HUDD20072

1.3. Kiterjedés

328,03 hektár

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
6510	Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Pandion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) – puhafás ligeterdők
91F0	Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> , és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) – keményfás ligeterdők

*kiemelt jelentőségű közösségi élőhely

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek:

- 6440 – Folyóvölgyek *cnidion dubii* társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek)
- 3160 – Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetűek)
- 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofíl magaskórós szegélytársulásai

1.4.2. Közösségi jelentőségű fajok

FAJKÓD	FAJNÉV
1088	nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)
1083	szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
1308	piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
1323	nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteini</i>)
4081	kisfészekű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok (C populációs értékkel)

FAJNÉV
Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
Dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>)
Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura2000 terület adatlapjának (*Standard Data Form*) 2013. december 31-én hatályos állapotát vettük alapul.¹

1.5. Érintett települések

Tolna megye:

Dunaszentgyörgy

Paks

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

¹ <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUDD20072>

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Országos jelentőségű védett természeti terület:

Dunaszentgyörgyi láperdő – védetté nyilvánító jogszabály száma: 6/012. (II.21.) VM rendelet. Területe 332 ha. A Natura 2000 terület 328 hektárjából 55 hektár nem része az országos védettséggű területnek.

Ex lege védett területek:

A tervezési területen nem található ex-lege védett terület.

Helyi jelentőségű védett terület:

A tervezési területen nincs helyi jelentőségű védett természeti terület.

Országos ökológiai hálózat:

A tervezési terület 85%-a az Országos ökológiai hálózatnak is része, magterület besorolású.

Nemzetközi jelentőségű területek:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett nemzetközi jelentőségű terület.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Elfogadott érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre

A **Dunaszentgyörgyi láperdő** országos jelentőségű védett természeti területnek nincs elfogadott természetvédelmi kezelési terve.

1.7.2. Településrendezési eszközök

2003. évi XXVI. törvény az **Országos Területrendezési Tervről**

4/2012. (II. 17.) módosított a 1/2005. (II.21.) számú rendelettel elfogadott **Tolna Megye** Területrendezési Terve.

Paks város Önkormányzata képviselő testületének 24/2003. (XII. 31.) számú rendeletével elfogadott Helyi Építési Szabályzat és településrendezési terve, a módosításokkal egységes szerkezetben. Külön szabályozási terv nincs.

Dunaszentgyörgy Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2005.(II.17.) sz. rendelete a helyi építési szabályzatról. Külön szabályozási terv nincs.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület az erdőterv-rendelet előkészítésének, és a körzeti erdő tervek készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 1. sz. melléklete alapján a Nagydorogi erdőtervezési körzetbe tartozik.

Nagydorogi körzet: A tervezési területre az erdőterv rendelet² alapján a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága által kiadott, Nagydorogi Körzet, körzeti erdőterve (jóváhagyási száma: 41236/46/2009) vonatkozik, mely 2018. 12. 31-ig érvényes.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A Tolna megyei vadásztársaságok üzemterveit a Tolna Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Vadgazdálkodási és Halászati Osztály hagyta jóvá

Csámpai Béri Balogh Ádám Természetvédő és vadásztársaság: kódja 17-450810-1-4-1 Üzemtervi határozat száma: 26.4/4/294-10/2007. Érvényessége: 2017.02.28.

Szentgyörgy Vadásztársaság: kódja 17-450910-1-4-1 Üzemtervi határozat száma: 26.4/4/86-8/2007. Érvényessége: 2017.02.28.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen nincs nyilvántartott halgazdálkodási tervvel érintett állóvíz, vagy vízfolyás.

1.7.6. Vízyűjtő gazdálkodási terv

A tervezési területre a Víz Keretirányelv Hazai Megvalósítása körében, a Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, 1-4-3 Sió gazdálkodási alegység (1. – 11. Sió vízyűjtő) terve vonatkozik. Közreadja a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 2010. április, felülvizsgálat éve: 2015

² 11/2010. (II.4.) FVM rendelet

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Hatás keletkezés helye (területen kívül(K) belül (B))	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást? B=belső hatás K=külső hatás
A07	biocidek, hormonok és vegyszerek használata	H	B és K	20%	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük), 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai A terület nyugati határán található zártkertes övezetből, valamint a beékelődő szántóterületekről gondatlan vegyszerhasználat következtében kisodródhat vegyszer, mely veszélyezteti a gyepet, a vizeket és élővilágát mivel egyes fajok eltűnéséhez vezethet.
B01.02	beerdősítés/fásítás idegenhonos fafajokkal	M	B	20	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek) Az idegenhonos fafajok általában könnyen és gyorsan terjednek spontán módon, így telepítésük esetén nem zárható ki a jelölő gyepekre való kijutásuk, amivel megváltoztatják a környezetüket, eltűnhetnek a gyepekhez kötődő fajok.
D01.02	autópályák, autóutak, fő- és mellékutak	L	K	10	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük) 6-os főút mintegy 50-100 méterre halad el a tervezési terület nyugati határán, zaj és károsanyag terhelés jelentkezik.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Hatás keletkezés helye (területen kívül(K) belül (B))	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást? B=belső hatás K=külső hatás
E03	szemét, hulladék	L	B	10	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetűk), 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskörös szegélytársulásai Bizonyos gócpontokban rendszeresen megfigyelhető az illegális szemétkerítés, szennyezés miatt veszélyezteti a gyepeket és élővizeket.
F03.01.01	vadak károkozása (túltartott vadállomány)	H	B	30	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 91E0 Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Faraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae) – puhafás ligeterdők A vaddisznók felszínbolygatása helyenként nagymértékű, ez utat nyit a gyomosodásnak.
F06	egyéb vadászati, halászati vagy gyűjtési tevékenység	M	B	50	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 91E0 Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Faraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae) – puhafás ligeterdők Éticsiga csűjtés a védett területen nem kívánatos, zavaró hatású, taposási kár jelentkezhet.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Hatás keletkezés helye (területen kívül(K) belül (B))	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást? B=belső hatás K=külső hatás
H01.05	diffúz felszíni vízszennyezés mezőgazdasági, vagy erdészeti tevékenység miatt	H	B és K	50	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 91E0 Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Faraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae) – puhafás ligeterdők, 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük), 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai dunai tarajosgöte (Triturus dobrogicus) A mezőgazdasági művelés során használt trágya és műtrágya bemosódhat a felszíni vizekbe és ott tápanyag feldúsulást, egyes fajok egyedeinek pusztulását okozhatja.
	mezőgazdasági és erdészeti tevékenységből származó diffúz talajvízszennyezés	H	B és K	50	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 91E0 Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Faraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae) – puhafás ligeterdők, 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük), 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai dunai tarajosgöte (Triturus dobrogicus) A mezőgazdasági művelés során használt trágya és műtrágya bemosódhat a felszín alatti vizekbe és a lefolyástalan helyeken tápanyag feldúsulást, egyes fajok egyedeinek pusztulását okozhatja.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Hatás keletkezés helye (területen kívül(K) belül (B))	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást? B=belső hatás K=külső hatás
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	B és K	60	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 91E0 Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Faraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae) – puhafás ligeterdők, 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük), 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai Gyakorlatilag minden élőhely típusban természetvédelmi problémát okoznak, az élőhelyek természetességét jelentősen csökkenthetik, kiszorítják a területről az őshonos fajok egyedeit.
J02.15	egyéb emberi hatásra változó áramlásviszonyok	H	B és K	80	6440 - Folyóvölgyek cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek), 91E0 Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Faraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae) – puhafás ligeterdők, 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük), A csámpai csatorna és a dunaszentgyörgyi övcsatorna vízszintje mesterségesen szabályozható. Természetvédelemi szempontból fontos a vízállás folyamatos, legalább normál szinten való tartása, mivel számos élőhely és az azokon található természetvédelmi értékek fennmaradása függ a megfelelő vízmennyiség jelenlététől.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Hatás keletkezés helye (területen kívül(K) belül (B))	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást? B=belső hatás K=külső hatás
K01.03	Szárazodás	H	B és K	80	6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai 1993 dunai tarajosgöte (Triturus dobrogicus) A nedves gyepek lápok, és mocsarak éltetője a magas talajvíz, az időszakos vízborítás. A klímaváltozással és a természetvédelmi szempontból nem megfelelő vízkormányzással járó szárazodás a vegetáció átalakulásával és egyes fajok egyedeinek eltűnésével járhat.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Fő célkitűzések:

- A nedves gyepek szegélyein kialakult és erősen degradálódó szegélytársulások és ligeterdők természetességének javítása a kedvező természetvédelmi helyzetet biztosító kaszálási rend kialakításával, inváziós fajok visszaszorításával.
- A ligeterdők állandó erdőborítottságának biztosítása, természetes gazdálkodási módszerek meghonosítása, az idős faegyedek kímélete, őshonos fafajok egyedeiből lábon álló és holt faanyag folyamatos jelenlétének biztosítása.
- A területen található vizes élőhelyek megőrzése extenzív mozaikos kaszálással
- A terület vízháztartásának javítása a lecsapoló árkokon történő vízvisszatartás útján.
- **3160 – Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük)** élőhelytípus megóvása a vizek visszatartásával
- **6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai** élőhelytípus fenntartása, az itt jellemző kistűzű aszat megőrzése
- Az új jelölő fajok (nagy tűzlepke, dunai tarajosgöte, szivárványos ökle) állományainak pontosabb felmérése, monitoring beindítása

További célok és célkitűzések:

- A gyepes területeken a cserjésedés megelőzése, valamint az inváziós fajok (pl. aranyvessző - *Solidago* spp., cserjés gyalogakác - *Amorpha fruticosa*) visszaszorítása.
- A terület szárazodó láprétjei vízháztartásának javítása célzott beavatkozásokkal.
- A tájképi értéket képviselő botoló füzesek megőrzése.
- A közösségi jelentőségű élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása a rájuk jellemző védett növényfajoknak (pl. *Hottonia palustris*, *Leucojum aestivum*) megőrzésével.
- A túlnyomó részt mezőgazdasági területekkel övezett természetközeli és féltermészetes élőhelyek védelmének biztosítása, a kedvezőtlen hatások kiküszöbölése.

3.2. Kezelési javaslatok

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervezési terület kezelési javaslatai a jelölő élőhelyek és fajok „igényei” mellett, a jelenleg folytatott gyepterő-, és vad gazdálkodás kiemelt figyelembevételével kerültek összeállításra.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján *„(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”*

A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A kezelési javaslatok gazdálkodáshoz nem köthető, és gazdálkodáshoz köthető részekre lettek osztva.

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési előírások

Területrendezés, építésügy

Követni kell a megyei területrendezési és helyi településrendezési tervek és építési szabályzatok előírásait. A tervezési területen új, állandó épület csak a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető módon létesíthető, kizárólag olyan helyszínen, ahol a jelölő fajokat és élőhelyeket és egyéb védett természeti értéket nem veszélyeztet.

Közlekedés

A közlekedésre (gyalogos, kerékpáros, lovas és gépjárműves) kizárólag a meglévő földutak használhatók. Műút a területen nem létesíthető. Az utakról letérni és a növényzetben ezáltal kárt okozni tilos. Új utak, kikerülő csapások kialakítása tilos.

Turizmus

Fontosabb előírások (A vonatkozó egyéb jogszabályok figyelembe vételével is):

- Közlekedés céljából csak a meglevő úthálózat használható.
- Gombaszedés a védett természeti területen (hatósági táblák jelzik) tilos, az ezen kívüli részeken csak a magánterület tulajdonosának, kezelőjének engedélyével történhet, más jogszabályban szabályozott (Evt) módon és mennyiségben (naponta személyenként max. 2 kg).
- Technikai sport (terepmotorozás, quadozás, stb) nem végezhető.
- Szemetet a területen hagyni tilos, azt hulladékgyűjtőbe kell vinni
- Bármilyen növény kiásása, leszedése a védett területen csakis érvényes természetvédelmi engedéllyel lehetséges.

A fenntartási terv célja a terület kulturált, természetkímélő megismerésének biztosítása, de nincs szándék nagy volumenű turisztikai fejlesztésekre.

Bányászat

Homok, kavics, föld kitermelés nem lehetséges. A fenntartási terv nem javasolja a gazdasági célú homok és kavics kitermelést a védett területen. Nem javasoljuk új anyagnyerő helyek kialakítását és engedélyezését sem a védett területen belül. A Nemzeti Ökológiai hálózat magterületén külszíni bánya nem nyitható.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

A tervezési területre javasolt intézkedések a fenntartási tervben **Kezelési Egységeket (KE)** alkotnak. A kezelési egység a Natura 2000 területen belül azon élőhelyfoltok, amelyek egységes kezelése indokolt, illetve amelyeknél a célok eléréséhez a földhasználati előírások nem különülnek el.

A lehatárolás és a javaslatok megfogalmazása elsősorban a terület legfőbb közösségi élőhelyeit és hozzájuk kötődő jelölő és védett növény és állatfajok ökológiai igényeit veszi figyelembe, törekedve a tájhasználatra jellemző, egyszerűen kivitelezhető megoldásokra.

A gyepek esetében célunk a gyepeként való megőrzés. Az erdők esetében a javasolt kezelések középtávon az állandó erdőborítást, az őshonos erdőállományok tarvágásos véghasználatának tilalmát, az erdők koreloszlásának javítását, az idegenhonos erdőállományok átalakítását tűzik ki célul őshonos, a termőhelynek megfelelő erdőállományokra.

A kezelési javaslatok az élőhelyek ökológiai igényeihez igazodnak, figyelembe véve a mezőgazdasági (gyep, szántó), az erdő-, a vad- és a vízgazdálkodási földhasználatok kötelező előírásait, valamint a természetvédelmi törvény vonatkoztatható szabályozását is. A kezelési javaslatoknál prioritást élveztek a gyepegzálkodás extenzív formái, valamint az erdők esetében a nem tarvágásos fahasználatok a természetes és természetközeli állapotú erdőrészekben. A megfelelő gazdálkodási formák segítségével cél az özön gyom-, és fajok visszaszorítása, és így a természetközeli gyepek és erdőállapot visszaállítása.

A kezelési javaslatok a hatályos 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben³ foglaltakon alapulnak, de az érvényes agrár-környezetgazdálkodási célprogramok előírásait is figyelembe veszi.

Fentiek alapján nyolc kezelési egység került kialakításra, melyekre előírás csomag készült. A kezelési egység utal az érintett terület élőhely típusára⁴, tartalmazza a kezelési, fenntartási javaslatokat, azok indoklását, továbbá ha van olyan, akkor a kezelési egységre vonatkozó fejlesztési és rekonstrukciós javaslatait is.

A kezelési egységek lehatárolása és a javaslatok megfogalmazása elsősorban a terület legfőbb közösségi értékeit (jelölő élőhelyek és jelölő fajok), és hozzájuk kötődő védett növény és állatfajok ökológiai igényeit veszi figyelembe, törekedve a tájhasználatra jellemző egyszerűen kivitelezhető megoldásokra. Az egyes kezelési egységek lehatárolása az azonos kezelést igénylő élőhelyek alapján történt.

A tervezési terület kezelési egységei

Kód	Kezelési egység	Natura 2000 élőhely kód
KE1	puhafás ligeterdők, és erdősítések	91E0*
KE2	ártéri mocsárrétek, kaszálók	6440
KE3	nádasok, mocsarak, üde cserjések és üde magaskórosok	6430
KE4	vizek, láptavak és hínárnövényzetük	3160
KE5	tőviskes cserjések	
KE6	zavart gyepek	
KE7	idegenhonos erdők	
KE8	szántók	

Nagyon mozaikos a tervezési terület, akár néhány méteren belül is jelenős élőhelyi, vegetáción belüli különbségeket találunk! Ez megnehezíti az egyes kezelési egységek kialakítását és kezelését is. Ennek ellenére a több éves területhasználati gyakorlat tapasztalatai alapján, valamint a kevés tulajdonos, földhasználó miatt a terv alkalmas az egyes élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítására.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek és védett fajok fennmaradjanak, emellett a jelenlegi gazdálkodási

³ 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

⁴ Böllőni et. al. (2010): Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer (Á-NÉR)

gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a jövőben kívánatos gazdálkodásra. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához.

A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási rendeleteken keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé.

Kezelési egységek

KE-1

a) Kezelési egység kódja: KE-1

b) Kezelési egység meghatározása: Puhafás ligeterdők, és erdősítések

Főként a terület nyugati és déli oldalán található nagy kiterjedésű erdők és ligetek kerültek ebbe a kategóriába, de ide soroltuk a különálló füzes-nyaras ligeteket is

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- RA - *Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok* – többfelé
- J2 - *Láp- és mocsárerdők* – elsősorban a terület északi felében lévő mélyebben fekvő, mocsaras aljú, értékesebb mocsári lágyszárúakat felsorakoztató égerek sorolhatók ide.
- P3 - *Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősítés* – a terület északi felében (kaszálórét helyén) nagyobb kiterjedésű fiatal kocsányos tölgyes, szürke nyaras telepítéseket találunk. Idősebb (fiatalos-középkorú), zömmel nyaras telepítés pedig innen délnyugatra található

Natura 2000-es jelölő élőhely:

- 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Faraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) – puhafás ligeterdők

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Alapvető cél az őshonos fafajú puhafás ligeterdők fenntartása, az állományokban található idegenhonos fafajok visszaszorítása és így a természetesség növelése. A nem üzemtervezett facsoportok, fasorok feltétlen meghagyandók, pótolandók. Egyedileg elbírált esetekben a régi tájhasználatként jellemző botolást a füzeknél lehet alkalmazni. Ebben az esetben a lehető legmagasabban kell a botolást elvégezni, hogy az odvas törzsek ne sérüljenek! Az üzemtervezett erdőrészletekben a természetközeli gazdálkodást kell folytatni, nagy területű

véghasználatok nem kívánatosak, a puha talaj miatt a gépi munkákat időben és térben erősen korlátozni kell, vonszolásos közelítést nem szabad alkalmazni.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

- 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól
- A vonatkozó erdőterv rendelet és körzeti erdőterv (Nagydorogi Körzet, körzeti erdőterve (jóváhagyási száma: 41236/46/2009))előírásai – ide értve a fokozottan védett madárfajok fészkelőhelyei körzetében érvényes üzemtervben is rögzített korlátozásokat is.
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelete az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- A természet védelméről szóló 1996.évi LIII törvény vonatkozó rendelkezései

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok

Kód	Javaslat	Megjegyzés
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fajok telepítésének mellőzése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkenek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	jelenleg 3 feketególya fészek található a tervezési területen
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfa meghagyása.	pisze denevér szálláshelyei
E23	Az egyéb, kijelölt részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása.	
E24	Az erdőrészleteken belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása.	

E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.	
E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése.	
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználatára során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító mikroélőhely visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.	
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.	
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.	
E52	Őshonos fafajú faállomány táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása.	
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállománytípussal	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.	
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.	
E81	Faanyag közelítése csak fagyott vagy száraz talajon.	
E82	Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszárú és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.	

E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészek korosztály-eloszlásának javítása.	nagy kiterjedésű, egybefüggő erdőfelújítások, valamint a nagy kiterjedésű egykorú állományok kialakulásának elkerülése, egyenletes koreloszlás közelítése, idős állományok jelenlétének folyamatos biztosítása
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.	
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.	
E92	Az adott erdőrészletben véghasználatot követően természetes felújítás.	
	Vadgazdálkodási előírások	
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.	

f) Élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

A terület vízháztartását javító intézkedések javíthatják az égeresek és a láposabb foltok állapotát. Erre irányuló projektet indított a Duna-Dáva Nemzeti Park Igazgatóság a kezelésében levő területekre küszöbök beépítésével az övcsatornába, illetve a levezető árkok működésének megfordításával. A munkák után a hatásokat monitorozni kell a későbbi beavatkozások eredményességének növelése érdekében.

g) Kezelési javaslatok indoklása

A puhafa ligetek egy jellemző élőhely típus, és ezekben aránylag kevés az idegen honos fafajok aránya. A mikroélőhelyet jelentő holtfa megléte kiemelt fontosságú az egészséges ökoszisztéma működéshez. A fahasználatokat a védett fajok figyelembevételével kell tervezni, felújításuk csak őshonos fafajokkal lehetséges a hozzájuk kötődő élővilág miatt. A magas nagyvad (szarvas, vaddisznó) létszám folyamatos természet és erdővédelmi probléma. Csökkentése növelné a terület természetességi fokát.

KE-2

a) Kezelési egység kódja: KE-2

b) Kezelési egység meghatározása: ártéri mocsárrétek, kaszálók

A rendszeresen kaszált vagy kaszáló jellegű, jobb fajkészletű nyílt részterületeket fogja egybe ez a kategória. Ezek egy része mocsarasodó, míg a többi inkább üde vagy mezofil. A lehatárolt terület keleti nyúlványán és déli felében lévő nagyobb kiterjedésű fáslegelők – gyakorlatilag azonos lágyszárú fajösszetételüknel fogva – szintén itt kaptak helyet. A lágyszárú fajkészlet általában gazdag. A tavaszi időszakban uralkodóak egyes pázsitfűfélék (a vizsgálat idején főként ez volt tapasztalható), míg később kétszikűek teszik tarkábbá az élőhelyet. A Csámpai-patak és a Dunaszentgyörgyi-mellékcsatorna menti magas füvek uralta sávok szintén ide kerültek. A legtöbb szakaszon ezek a néhány méteres sávok üde kaszáló jellegűek, de a fáslegelőkön lévő kaszálóknál gyakran zavartabbak.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- D34 - Mocsárrétek – inkább csak elvétve jelenik meg, átmeneti zónákban;
- P45 - Fáslegelők, fáskaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek – valószínűleg egykor a terület jelentős része fás legelő-kaszáló volt
- OB - Jellegtelen üde gyepek – többfelé, nagyobb kiterjedésben a terület közepén lévő másodlagos „visszanövényesedő” kaszálókon
- OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek – néhol, nagyobb kiterjedésben a terület közepén lévő másodlagos „visszanövényesedő” kaszálókon

Natura 2000-es jelölő élőhely:

- 6440 – Folyóvölgyek *Cnidion dubii* társuláshoz tartozó mocsárrétjei (ártéri mocsárrétek)

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Alapvetően az utóbbi hét év gazdálkodását kell folytatni, miszerint a területek kaszálással hasznosítottak. Különösen fontos azoknak a másodlagos, visszanövényesedő („rehabilitálódó”) kiterjedt kaszálóknak (OBxOC3 és OBxOC5) a rendszeres kaszálása, ahol jelentősebb az inváziós fajok, elsősorban az aranyvessző (*Solidago* spp.), illetve ruderalis jellegű kóros gyomok – például mezei aszat (*Cirsium arvense*), siskánád (*Calamagrostis epigeios*) – aránya. A gazdálkodás nem járhat a terület károsodásával, a termőréteg a vízháztartás károsításával és megváltoztatásával. Tilos a felázott területen a gépjárművel, munkagéppel történő közlekedés. A kaszálás során csak műszakilag teljesen jó állapotban lévő gépeket szabad használni, olaj és üzemanyag szivárgás nem fordulhat elő.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok**Kötelezően betartandó előírások:**

A hatályos jogszabályok értelmében a tervezési terület valamennyi gyepterületére a 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben meghatározott földhasználati szabályok vonatkoznak. Ezen felül a Természet védelméről szóló 1996 évi LIII. tv vonatkozó szabályozását is figyelembe kell venni.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY01	Felülvetés nem megengedett.	
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.	
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	inkább a kaszálás alkalmazandó
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	a nagy méretű, élő faegyedek megtarthatók, a fiatal sarjakat mindenesetben irtani kell
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.	
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	elsősorban a rekettyefűz terhódítását kell megakadályozni
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.	
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.	
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	inkább csak gyenge áthajtó legeltetés elfogadható
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.	
GY92	A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.	csak ott, ahol inváziós faj visszaszorítására nincs más lehetőség
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.	az inváziós növények foltjainak felszámolása fontos
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.	
GY116	A területen trágyadeponia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY123	A fás legelő fájának felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, a vadak és legelő állatok elleni megvédésével biztosítani kell.	csak őshonos fafaj alkalmazható

f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az inváziós fajokkal terhelt részeken ezen fajok visszaszorítása növeli a terület természetességi állapotát, és a gazdálkodásba fogható terület nagyságát is.

g) Kezelési javaslatok indoklása

Több olyan védett (és jelölő) faj él ezeken a helyeken, melyekre az intenzív hasznosítás károsan hatna (nagy tűzlepke – *Lycaena dispar*, hangyaboglárkák (*Maculinea* spp.). Az extenzív jellegű kaszálás kedvező állapotban tartja a nedves gyepeket, és hozzájárul az inváziós fajok visszaszorításához. Esetlegesen egyes foltok szarvasmarhákval történő extenzív legeltetése megengedhető, de kizárólag **kis számú állattal, áthajtott és nem a területen állomásozó legeltetéssel**. Fontos, hogy csak szabályozott, időszakos legeltetés történjen és hosszú távon a legelő/kaszáló forgás biztosított legyen! Ugyancsak fontos a legeltetés hatásának monitorozása és kedvezőtlen hatás esetén a megfelelő szabályozás, adott esetben a teljes tiltás. A legeltetésnek lehet pozitív hatása is, azonban csak akkor szabad kezdeményezni, ha az biztosan felügyelhető és az engedély akár évekre visszavonható.

KE-3

a) Kezelési egység kódja: KE-3

b) Kezelési egység meghatározása: Vízhatásnak kitett területek (nádas, üde nedves magaskórós, mocsár, üde cserjés)

Azok a nyíltabb, a legtöbbször botlófűzes, fákkal cserjékkel ritkásan borított és változó mértékben nádasos mocsarak, nagyobb mocsaras részterületek kerültek ide, melyek a kaszálónál mélyebben fekszenek, hosszabb ideig vízzel borítottak, tocsogósak. Fajkészletükben általában jelentősen különböznek a kaszálóktól, de keskenyebb vagy szélesebb átmeneti zónák rendszerint előfordulnak. Jellemzőek az olyan nádas, erősen nádasodó foltok, ahol elszórtan vagy sűrűbben fák, cserjék nőnek, illetve a magasságok is jellemzőek. Szintén itt jelöltek azok a nagyon mozaikos, gyakran zavart cserjésedő élőhelyek, melyekben üde-mocsaras, olykor nádasodó részek vannak. Itt jellemző a rekettyefűz, a szárazabb részeken a bodza is.

Több típusuk is megfigyelhető a vizsgált területen, melyek általában mozaikolva, illetve kisebb léptékben is keverten fordulnak elő.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- J1a - **Fűzlápok** – egyes nádasodó-rekettyés részei ide sorolhatók
- P2a - **Üde és nedves cserjések** – jellemző élőhely a területen,
- B2 - **Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet** –

elsősorban a csatornák harmatkásásai és a meghatározóan pántlikafüves mocsarak

- B4 - **Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek** – a területen gyakori a zsombéksás, de lápi zsombékosnak csak egyes részek tekinthetők;
- B5 - **Nem zsombékoló magassásrétek** – jellemző élőhely, tisztán és más növényzettel vegyesen, mozaikolva is megjelenik;
- B1a - **Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások** – a terület jelentősebb nádasai, a csatornák gyékényesei és tavi kákás foltjai. (Nem zárható ki, hogy tőzegesedő nádasok – B1b – *Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok* – is vannak a területen.)
- D6 - **Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet** – mocsári magaskórósok sokféle, jellemzően fordulnak elő, azonban a legtöbbször kis foltokban
- RA - **Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok** –
- OB - **Jellegtelen üde gyepek** –
- OD - **Lágyszárú évelő özönfajok állományai** –

Natura 2000-es jelölő élőhely:

- 6430 – Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai – üde nedves magaskórósok,
- 91E0*- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Faraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) – puhafás ligeterdők

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Nem, vagy nehezen megközelíthető területek. Nem hasznosítottak, és a jövőben sem célszerű semmilyen hasznosításuk.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

Bár a területek jelentős része erdő művelési ágú, erdőként nem művelt és üzemtervezett erdő sem található itt.

- Természet védelméről szóló 1996 évi LIII. tv vonatkozó szabályozását is figyelembe kell venni.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY21	Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.	
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.	
GY116	A területen trágyadeponia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
V35	Vízborítás és vízszint fenntartása, a területen mindennemű vízelvezetés tilos.	
V55	Nádgazdálkodás a területen tilos.	
V67	A területet kezeletlenül kell fenntartani, mindennemű beavatkozás tilos.	
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fajok telepítésének mellőzése.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	elsősorban a rekettrefűz esetében jöhet szóba
	Vadgazdálkodási előírások	
VA01	Szóró, szóó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.	

f) Élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

Külön figyelmet érdemel a középtájt lévő lazábbban rekettrefűs lápos-mocsaras élőhely, melynek további kutatása – éppen a feltételezhető láposodás okán – kívánatos.

A terület vízháztartását javító intézkedések javíthatják a mocsaras és a láposabb foltok állapotát. Erre irányuló projektet indított a Duna-Dáva Nemzeti Park Igazgatóság a kezelésében levő területekre küszöbök beépítésével az övcsatornába illetve a levezető árkok működésének megfordításával. A munkák után a hatásokat monitorozni kell a későbbi beavatkozások eredményességének növelése érdekében.

g) Kezelési javaslatok indoklása

A kezeletlen állapot fenntartása a kezelési egység természetes állapotának fenntartását eredményezi. Gyenge erélyű beavatkozás az inváziós lágyszárú fajok és a rekettrefűz (*Salix cinerea*) visszaszorításának lehetőségét adja meg.

KE-4

a) Kezelési egység kódja: KE-4

b) Kezelési egység meghatározása: láptavak, egyéb állandó víztestek

Két nagyobb vizes élőhelyet soroltunk ide, a Csámpai csatornát, valamint a Dunaszentgyörgyi övcsatornát. Előbbi vízpótlását a Paksi Atomerőmű biztosítja a kívánt mértékben. Utóbbi vize a talajvízből, csapadékból származik, a Csámpai csatornába torkollik. Zsilippel szabályozható a vízátfolyás, a zsilip kezelője a Dunaszentgyörgyi Önkormányzat.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- Ac - *Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete* – a Csámpai-csatornában és a csatlakozó Dunaszentgyörgyi-mellécsatornában lévő hínárnövényzet
- A24 - *Lápi hínár* – elsősorban a békaliliomos, békalencsemohás hínár. Stabilabban az árnyékoltabb láposodó csatornáknak, vízállásoknak, elsősorban a Dunaszentgyörgyi-mellécsatornában;
- B1a - *Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások* – a terület jelentősebb nádasai, a csatornák gyékényesei és tavi kákás foltjai.
- B2 - *Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet* – elsősorban a csatornák harmatkásásai és a meghatározóan pántlikafüves mocsarak
- D6 - *Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet* – a legtöbbször kis foltokban vagy más típusokba beolvadva, azokkal kis léptékben mozaikolva fedezhető fel

Natura 2000-es jelölő élőhely:

- 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (láptavak és hínárnövényzetük)

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdálkodás nem folyik ezeken a területeken. Ez a későbbiekben sem cél. Általános irányelv, hogy a szomszédos területeken végzett munkálatok, területhasználat nem járhat a vizek közvetlen, vagy közvetett szennyezésével. A Csámpai csatorna partja kaszálással hasznosított, ez a későbbiekben is folytatható. Kulcsfontosságú a terület megfelelő vízellátásának hosszú távú biztosítása, ezért a környéki vízgazdálkodási beavatkozások szakhatósági véleményezésénél figyelembe kell venni, hogy azok nem veszélyeztetik-e a tervezési terület vízellátását.

2013-ban az övcsatorna alsó 1,5 km-es szakaszát a vízügyi igazgatóság megkötötte, így ilyen jellegű munkára a következő időszakban nem lesz szükség.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

A Természet védelméről szóló 1996 évi LIII. tv vonatkozó szabályozását is figyelembe kell venni.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
V1	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minősítésű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.	
V11	A vízi növényzet irtása nem engedélyezhető.	
V55	A területen a nádgazdálkodás tilos	

f) Élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

A d) pontnál megfogalmazottak vonatkoznak ide. Törekedni kell arra, hogy az **orvosi vízitorma** (*Nasturtium officinale*) élőhelyein az övcsatorna mentén nyíltabb, legalább bizonyos napszakban napsütötte foltok legyenek. A túlzott árnyékolást, a túlzott cserjésedést kisebb szakaszokon érdemes megszüntetni, azonban ezt mozaikosan, csak néhány fa, illetve cserje kivágásával kell végrehajtani.

g) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelés javaslatok a vizek jó állapotban tartását és fejlesztését szolgálják. A természetvédelmi kezelés fontos célja az égeres láperdő, a nádas és nedves gyepek vízellátottságának javítása, a szárazodás megakadályozása. A megvalósítás a közeljövőben elkezdődik a Dunaszentgyörgyi-mellécsatorna erdő felőli vízlevezető árkainak átereszeinek átalakításával, így az eredeti vízlevezető funkció megszüntetésre kerül.

KE-5

a) Kezelési egység kódja: KE-5

b) Kezelési egység meghatározása: Töviskes cserjések

Ide soroltuk a nagyobb kiterjedésű bokrosokat is, melyek alól záródásuk miatt a gyepterület már jórészt eltűnt.

c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- P2b - Galagonyás-kökénys-borókás száraz cserjések – a szárazabb, magasabban fekvő részek

- H5a - Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek – elvértve fordul elő azokon a részeken, ahol szárazabb, magasabban fekvő foltokon a töviskes nem alkot összefüggő állományt;

Natura 2000-es jelölő élőhely: nem fordul elő közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípus.

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdasági hasznosításuk nincs, és a jövőben sem kell a hasznosításukat/cseréjüket erőltetni. Termőhelyük nem alkalmas erdőállomány kialakítására, bár sok esetben szomszédosak azokkal. Mindezzel együtt természetvédelmi értékük jelentős, számos védett énekesmadár (pl barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*)) élőhelyei. Legnagyobb ilyen folt 3,5 hektáros, de a többség néhány tized hektáros.

Továbbterjedését akadályozni, kell, de egyéb általános kezelési irányelvet nem kell megadni.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

A Természet védelméről szóló 1996 évi LIII. tv vonatkozó szabályozását is figyelembe kell venni.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Önkéntesen vállalható előírás javaslat nem javasolt.

f) Élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslat az egységben nem merült fel.

g) Kezelési javaslatok indoklása

A töviskes cserjések védett állatfajok (pl barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*)) élőhelyei. Átalakításuk nagy anyagi és munkaerő ráfordítást igényelne, a végeredmény pedig vélhetően rosszabb lenne, mint a jelenlegi állapot.

KE-6

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Zavart gyepek

Egyrészt azok a szegényes fajkészletű, általában másodlagos üde-mezofil gyepek – elsősorban kaszálók, vadföld, gyepes-kórósok foltok – kerültek ide, melyekben az özönfajok nem meghatározóak. A zavartabb részeken gyakori lehet a mezei aszat (*Cirsium arvense*), és néhol jellemző a siskanád (*Calamagrostis epigeios*) is.

Ugyanide kerültek – bár az előbbtől lehetőség szerint lehatárolva – az özönnövényekkel, elsősorban a magas aranyvesszővel (*Solidago gigantea*) sűrűn benőtt területek, illetve a ruderalis kórós foltok.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- OB - Jellegtelen üde gyepek – többfelé, nagyobb kiterjedésben a terület közepén lévő másodlagos „visszanövényesedő” kaszálókon;
- OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek – néhol, nagyobb kiterjedésben a terület közepén lévő másodlagos „visszanövényesedő” kaszálókon
- OD - Lágyszárú évelő özönfajok állományai –
- OF - Magaskórós ruderalis gyomnövényzet –a peremi részeken;
- OG - Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

Natura 2000-es jelölő élőhely: nem fordul elő közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípus.

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Kaszálásos hasznosításuk hozzájárul az inváziós gyomok visszaszorításához, így ahol lehet, ezt kell alkalmazni.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások

A hatályos jogszabályok értelmében a tervezési terület valamennyi gyepterületére a 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben meghatározott földhasználati szabályok vonatkoznak.

A Természet védelméről szóló 1996 évi LIII. tv vonatkozó szabályozását is figyelembe kell venni.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
GY01	Felülvetés nem megengedett.	
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.	
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	inkább kaszálással
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület	

Kód	Javaslat	Megjegyzés
	szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.	
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.	
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.	
GY105	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.	
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.	cél az inváziós lágyszárúak (Selyemkóró, betyárkóró) visszaszorítása
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	

f) Élőhelyfejlesztési és rekonstrukció javaslatok

A kezelési egységbe tartozó területek általában inváziós növényfajokkal fertőzöttek. Ezek visszaszorítása fontos a gyepek természetességének növelése, valamint a jelenleg nem fertőzött területek védelme érdekében. A visszaszorítás a nagyobb foltokon gépi a kisebbeken kézi kaszálással megvalósítható. Fontos, hogy a kaszálásokat a termésérés előtt kell elvégezni. A jelenleg vadföld jellegű nagy Paks 0162/c hrsz-ú terület déli végén facsoportok kialakításával fás kaszáló kialakítható.

g) Kezelési javaslatok indoklása

Az inváziós fajok visszaszorítása az elsődleges cél, hiszen így középtávon van esély a gyepek természetességi mértékét növelni, és elkerülni a ma még tiszta élőhelyek fertőződését.

KE-7

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: idegenhonos erdők

Összkiterjedésük nem jelentős, a védett területen mindössze 3 hektárnyi terület tartozik ide. Többségük üzemtervezett. Legjellemzőbben akácosok.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- RA -
- S1 - Ültetett akácok – a terület nyugati szegélyén (zömmel a lehatároláson kívül)
- S6 - Nem őshonos fafajok spontán állományai –általában nem meghatározó

Natura 2000-es jelölő élőhely: nem fordul elő közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípus.

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Általános javaslatok:

- Hosszú távon a termőhelynek megfelelő őshonos fafajú felújítás támogatandó
- Fahasználatokat a vegetációs időn kívül célszerű elvégezni
- A felújításokban megjelenő bálványfát azonnal irtani kell.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:**Kötelezően betartandó előírások:**

- 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól
- A vonatkozó erdőterv rendelet és körzeti erdőterv (Nagydorogi Körzet, körzeti erdőterve (jóváhagyási száma: 41236/46/2009)) előírásai – ide értve a fokozottan védett madárfajok fészkelőhelyei körzetében érvényes üzemtervben is rögzített korlátozásokat is.
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelete az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- A Természet védelméről szóló 1996 évi LIII. tv vonatkozó szabályozását is figyelembe kell venni.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Javaslat	Megjegyzés
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	feketególya fészek tágabb védőzónája
E24	Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása.	
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése.	
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.	
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.	
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.	
E52	Őshonos fafajú faállomány táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása.	
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.	
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.	
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.	
E81	Faanyag közelítése csak fagyott vagy száraz talajon.	
E82	Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők.	

E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazás) történő megakadályozása.	
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.	
	Vadgazdálkodási előírások	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.	

f) Élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

Hosszú távon ezen erdőállományok őshonos erdőállományokká átalakítása a cél, a termőhelynek és az erdőgazdálkodási tájnak megfelelő fafajokkal.

g) Kezelési javaslatok indoklása

Az őshonos erdőállománnyá alakítás növeli a védett terület természetességét, több és értékesebb fajnak biztosítanak lehetőséget, élőhelyet. Minden termőhelyre meg lehet találni azokat az őshonos fafajokat, melyekkel az erdőfelújítás elvégezhető. Az átalakítások költsége magas, ezért ennek megvalósításához támogatásra van szükség. A javasolt fahasználati módszerek alkalmazása csökkenti a védett fajok károsításának az esélyét és hozzájárul a termőréteg az erdő hosszú távú fennmaradásához.

KE-8

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: Szántók

Összesen mintegy 28 ha kiterjedésben van jelen, főként a terület középső részén és keleti szélén

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR élőhelyek:

- T1 - szántók

Natura 2000-es jelölő élőhely: nem fordul elő közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípus.

d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A szántók művelése kapcsán törekedni kell arra, hogy a szomszédos természetes élőhelyek ne károsodjanak. Tilos más területek, különösen gyepek elszántása. A vegyszerhasználatot a szükséges minimumon kell tartani, és ügyelni az elsodródás megakadályozására. Az alkalmazott agrotechnikában törekedni kell a természetbarát szerek használatára. A területen található szántókon javasolt a környezettudatos gazdálkodás és a fenntartható mezőgazdálkodási gyakorlat kialakítása.

e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:**Kötelezően betartandó előírások:**

A Természet védelméről szóló 1996 évi LIII. tv vonatkozó szabályozását figyelembe kell venni.

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok:

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások	megjegyzés
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni	
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható	
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni	
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett	
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos	
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos	
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen	
SZ43	Fás szárú energetikai ültetvény telepítése tilos	
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel	
SZ54	Szántó füves élőhelyé alakítása, későbbi kezelés nélküli spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását	
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel	
SZ63	Tájidegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos.	
SZ67	Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék használata	

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások	megjegyzés
	tilos, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők	
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amelynek őshonos cserjékből vagy fák-ból álló sövény, illetve fasor kell legyen. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességét, kizárólag mechanikai eszközökkel, biztosítani kell	
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése	

f) Élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós javaslatok

Természetvédelmi szempontból előnyös lenne a tervezési területbe tartozó szántóterületek gyepesítése, természetsszerű élőhelyekké átalakítása. A gyepesítést mindenképpen őshonos, a termőhelynek megfelelő fűmagkeverékkel kell elvégezni.

g) Kezelési javaslatok indoklása

A megfogalmazott javaslatok a szomszédos természetes élőhelyek védelmét szolgálják, valamint lehetőséget biztosítanak a nagyobb természetességi fokú élőhelyé (gyep, fás legelő, stb) átalakításnak.

Vadgazdálkodás

Az élőhelyekre a vaddisznó van nagyobb hatással, hiszen természetes gyepeken is károkat okoz túrásával, így természetvédelmi szempontból javasolt a vaddisznó állomány csökkentése. A túrások helyén megindulhat a gyomosodás. A természetes erdőfelújítások alkalmazása érdekében megfontolandó az őz és a szarvas állomány létszámának csökkentése. Meglevő etetők esetében ügyelni kell a gyomosodás elkerülésére, ellenőrzésére.

A tervezési terület önként vállalható vadgazdálkodási előírásai:

Kód	Vadgazdálkodási előírások
V01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
V02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

Egyéb javaslat:

- Új vadföldet kialakítani nem lehet
- A vadkibocsátás és a zárttéri vadtartás nemkívánatos a területen
- optimális vadállomány vadfajonkénti létszáma: nem számszerűsíthető sem a nagyvad sem az apróvad szemszögéből. A terület olyan kicsi a teljes vadgazdálkodási

egységhez képest, hogy nem lehet rá vadlétszámokat, kilövéseket számszerűsíteni. A vadgazdálkodási tervben szereplő kilövési számokat teljesíteni kell.

- Vaddisznó és róka, valamint az idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya, stb) esetében ne legyen korlátozás a kilövésekben.
- Vadgazdálkodás – vadászat:
 - Területi korlátozás: a fokozottan védett madár fészkelő helyek környékén a költési időszakban korlátozásra van szükség. Ez alapján:
 - Réti sas: január 1 – június 15; 400 méter sugarú körben tilos
 - Fekete gólya: március 15 – július 30; 400 méter sugarú körben tilos
 - Barna kánya: április 1 – július 30; 200 méter sugarú körben tilos
 - Vörös kánya: április 1 – július 30; 200 méter sugarú körben tilos

A korlátozásokat az illetékes nemzeti park Igazgatósággal kell minden évben egyeztetni.

Vízgazdálkodás

A felszín alatt vizek nagy jelentőségűek a területen. Védelmükre minden lépést meg kell tenni. A legális vízkivételek mennyiségét úgy kell megállapítani, hogy a tervezési terület vízellátottsága ne romoljon. Ha van, az illegális víznyerő helyeket fel kell számolni.

Felszíni vizek:

Csámpai patak: Folyamatos vízjárást kell biztosítani a Paksi Atomerőmű bevonásával a teljes évben, figyelembe véve a belvízviszonyokat is. Természetvédelmi szempontból nem elfogadható a patak vízszintjének minimumon tartása és a szomszédos területek „lecsapolása”. Ez felbecsülhetetlen károkat okoz a jelölő fajok és élőhelyekben. A billenő zsilipeket mindaddig zárva kell tartani, amíg a távolabbi szántókon nem okoz gondot a megjelenő víz. Célszerű lenne a zsilipek átépítése, hogy ne nyissanak önműködően a vízállás függvényében, csak egy közösen megállapított vízszint fölött. Meg kell vizsgálni egy kompenzáció lehetőségét az esetlegesen a szántóföldi kultúrában okozott vízkár miatt.

A 2013-ban alkalmazott vízpótlás a patakba megfelelő volt, azt alapul lehet venni.

Dunasztgyörgyi övcsatorna: alapvető rendeletetése a belvíz elvezetés. Ezt a funkcióját meg kell változtatni, és a vízviisszatartást kell előtérbe helyezni. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság erre irányuló projektet indított (lásd: 3.3.2. pontot)

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A javasolt élőhelyrekonstrukciók a kezelési egységeknél ismertetésre kerültek. Az összes kezelési egységnél foglalmaztunk meg javaslatot, ezek lapvetően a vízellátás javítását és a természetességi állapotok javítását célozzák meg. Az élőhelyfejlesztések közül elsősorban a már megvalósulási szakaszba lépett KEOP pályázatot kell említeni:

KEOP-3.1.2./2F/09-11-2013-0008

Megvalósítás: 2013.11.01.-2015.05.30.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A kezelési egységekben javasolt területhasználat és vizes élőhely rekonstrukció biztosíthatja az előforduló jelölő növény és állatfajok védelmét. Kiemelendő a fokozottan védett madarak (feketególya, kerecsensólyom) fészkeinek védelme, azokon belül a gazdálkodási és egyéb tevékenységek időbeli korlátozása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Javasoljuk az új jelölő fajok (nagy tűzlepke, szivárványos ökle, dunai tarajosgöte) állományainak részletesebb kutatását, így az állománynagyságot, élőhelyhasználatot, veszélyeztető tényezők feltárását, amennyiben szükséges védelmi intézkedések kidolgozását. Ugyanilyen fontosnak tartjuk a magyar színjátszólepke fenti szempontok szerinti kutatását, mely faunisztikai szempontból kiemelten értékes, és több észlelése is van a fajnak a területen.

Fajszintű monitorozás

- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) állományfelmérés és monitoring az NBMR előírásai szerint kétévi rendszerességgel
- Kisfészkü aszat monitorozása NBMR szerint kétévi rendszerességgel

Közösségi szintű monitorozás

- Tízévenként javasoljuk a vegetációtérkép frissítését
- A vízpótlás hatásainak vizsgálata a láperdő területén. A DDNPI által végzett vízellátást javító beavatkozás hosszútávú monitoringja szükséges, melynek során vizsgálni kell a vízmozgást, a vegetációban bekövetkező pozitív és esetleges negatív hatásokat, az égeresek egészségi állapotát.

3.2.5. Mellékletek

Kezelési egységek térképe (3.2.1. alapján)

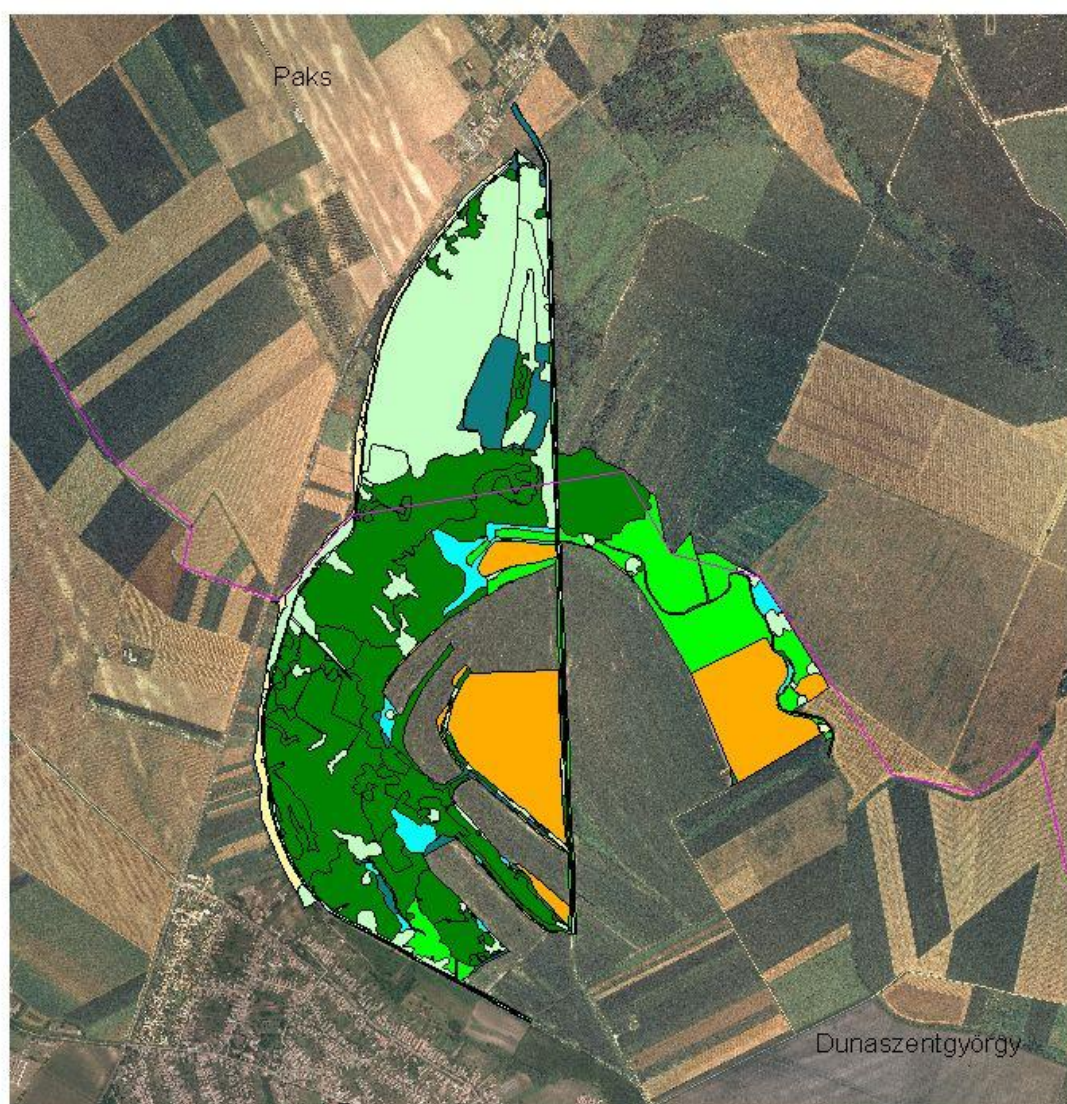
A HUDD20072 Dunaszentgyörgyi láperdő kJT kezelési egységei

M 1:25 000

Kezelési egységek

- KE1
- KE2
- KE3
- KE4
- KE5
- KE6
- KE7
- KE8

Közigazgatási határok

400 0 400 800 Meters

Alaptérkép: Magyarország légifelmérése 2005
Térképkészítés: 2014

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A terület 84%-a állami tulajdon, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében levő terület 263 ha, az összterület 80 %-a.

A fennmaradó rész jobbra magántulajdon és a szántókra terjed ki.

A kezelési javaslatok megvalósulásának lehetősége a DDNP Igazgatóság vagyonkezelésében területeken jó, bár az anyagi lehetőségek korlátozottak és pályázati pénzek bevonása lehet szükséges, főleg az inváziós fajok visszaszorítására és az esetleges vízpótlásra. A magántulajdonosok csak anyagilag megtérülő vagy legalább is nem veszteséges kezelésekre hajlanak. Itt egy átgondolt támogatási rendszer sokat segíthet, mint ahogyan az állami kezelők támogathatósága is.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Alapvetően az egységes területalapú támogatások (22/2010. (III.16.) FVM rendelet) és azon felül a mező- és erdőgazdálkodás során, a kötelező előírások miatt igénybe vehető kompenzációs jellegű kifizetések, illetve a környezet- és természetvédelmi célú, önkéntesen vállalt mező- és erdőgazdálkodási támogatások tartoznak ide.

1. Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések, csak igénylés esetén jár!

– A 269/2007. (X. 18.) Korm. sz. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a Natura 2000 területek gyepjeire vonatkozóan, a 128/2007. (X.31.) FVM rendelet alapján, ezért a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe.

– A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a 41/2012 (IV. 27.) VM rendelet alapján a magánkézben levő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől a faállomány korától és összetételétől függ.

2. Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások.

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok (AKG) közül az ország egész területén igénybe vehető horizontális szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok a 61/2009. (V.14.) FVM rendelet jelenleg hatályos (a 2009-2014 közti időszakban) rendelkezései alapján érhetők el. Az AKG tehát középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit az ágazatért felelős miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályozza.

Az erdőterületekre vonatkozóan erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe a 124/2009. (IX.24.) FVM rendelet alapján.

3. Nem termelő mezőgazdasági beruházások önkéntesen igénybe vehető támogatások.

A 33/2008. (III.27.) FVM rendelet alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjólét értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (pl. madárodúk telepítése).

A Natura 2000 területektől függetlenül, a fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára elérhető az egységes területalapú támogatás (SAPS), melynek mértékéről évente a Vidékfejlesztési Miniszter dönt, miniszteri rendeletben. Jelenleg a 23/2013. (IV.9.) VM rendelet hatályos. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza.

A tervezési terület 10 MEPAR blokkal fed át, összesen 434 ha területtel, melyből 349,73 ha támogatható. A terület nagy része azonban erdő és állami tulajdon, így arra a jelenlegi szabályozás alapján támogatást felvenni a gazdálkodó nem tud.

A gyepek művelési ágú területek aránya viszonylag alacsony, az élőhelyként is gyepeként funkcionáló területek állami tulajdonban lévő, nemzeti park igazgatósági vagyongazdálkodásúak, melyek haszonbérben vannak művelve, a gazdálkodó a Natura 2000 jogcímen járó terület alapú támogatást elveszti.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Gyepgazdálkodás

Gyepknél a területalapú támogatáson kívül az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok támogatása esetén javasolt az extenzív gyepgazdálkodás vagy az ökológiai gyepgazdálkodás célprogramokat igénybe venni.

A jelenlegi támogatási rendszer a legeltetés esetére kötelezően előíró tisztító kaszálás, és a kaszálás esetére előíró, legalább évi kétszeri kaszálás esetében egyértelműen ellentétesek a természetvédelmi érdekekkel. Mindkettő fajszerű, bár agrotechnikai szempontból ápoltnak tűnő kaszálók kialakulását eredményezi, ami gyökeresen ellentétes a Natura 2000 célkitűzésekkel. A kaszátlanul maradó terület kijelölésénél általában a parcella szélét javasolják, az ellenőrizhetőség és a tényleges hatásosság azonban ezt nem indokolja, legalább ilyen létjogosultsága van a parcella közepi lábán hagyott növényzetnek is.

A javasolt változtatás mind az extenzív, mind az ökológiai legeltetés esetén, a magas természetességű gyepknél, a kaszálás kötelező voltának eltörlése, az extenzív és ökológiai kaszáláskor az évi kétszeri kaszálás tiltása, kivéve, ha egyeztetés történik a terület természetvédelmi kezelőjével, az illetékes nemzeti park igazgatósággal.

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem kifejezetten azok eltüntetésére ösztönöz. Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók eltüntetik a szegélyvegetációt, bokorfüzeseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban sosem folytattak gyepgazdálkodást.

Fontos lenne a nem művelt területek agrártámogatására és nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Erdőgazdálkodás

Az erdőterületek jelenlegi támogatásával két lényeges probléma merül fel: az állami tulajdonú gazdálkodók támogatásokból való kizárása és az elérhető programok túlságosan általános jellege.

A jövőben javasolt az állami tulajdonú gazdálkodókra is kiterjeszteni a kompenzációs támogatás igénybevételének lehetőségét. Ezzel az állami gazdálkodók is ösztönözhetőek lennének a földhasználati szabályok pontosabb betartására. Emellett fontos lenne kompenzáció mértékét az erdőtervben előírt természetvédelmi célú korlátozások függvényében megállapítani.

A jelenleg erdő-környezetvédelmi program célprogramjait a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás.

3.3.2. Pályázati források

A tervezési területen pályázati forrásból (KEHOP, LIFE/LIFE+) indítására vagy abban való részvételre van leginkább lehetőség.

A területen jelenleg a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságnak KEHOP forrásból futó élőhelyrekonstrukciós pályázata fut, melynek fő célja a terület megfelelő vízállapotának biztosítása.

KEOP-3.1.2./2F/09-11-2013-0008

Megvalósítás: 2013.11.01.-2015.05.30.

Élőhely-rekonstrukciós tevékenységeket és gyeprekonstrukciót hajt végre működési területén a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Európai Unió (KEOP) támogatás felhasználásával a 2013-2015 közötti időszakban. A projekt keretében Drávaszentesen, Darányban és Dunaszentgyörgyön vizes élőhelyek helyreállítására kerül sor, továbbá a Szársomlyón és a Dél-Mezőföld védett területein gyeprekonstrukció valósul meg.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A projekttervben elfogadottak szerint a következő kommunikációs eszközök elvégzése volt várható:

- **jegyzőkönyvezett terepbejárás** (önkormányzati hirdetmény illetve közvetlen megkeresés alapján az érintettek és érdeklődők az ügyfél vezetése mellett megtekintik a területet és megismerik az alapvető értékeket, célokat, emellett egyeztetésre is lehetőség nyílik)

megvalósulása: a terv egyeztetési változatának bemutatásakor eleve csekély érdeklődés mutatkozott, a jelen lévők nem tartottak igényt a terepi bejárás megtartására.

- **falufórum** (részletes beszámoló a lakosság, az érintett gazdálkodók, és más érintettek számára a fenntartási terv készítésének addigi eredményeiről, véleménynyilvánítás biztosítása)

megvalósulása: A fórum 2014. augusztus 26-án került megtartásra, ahol 9 személy jelent meg. A fórumon bemutatásra került a terv, a felmerülő kérdéseket pedig megvitatták a jelen lévők. Az eseményről jelenléti ív és jegyzőkönyv készült.

- **önkormányzati közzététel**, (a fenntartási terv eredményeinek elérhetősége, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása);

megvalósulása: Az önkormányzatoknak küldött megkeresés alapján önkormányzati hirdetmények kerültek elhelyezésre a hivatalokban (Paks és Dunaszentgyörgy) a megfelelő tartalommal, tartalmazva a terv elérhetőségét és a fórum időpontját, egyeztetési lehetőségeket.

- **érintettek tájékoztatása** levélben vagy e-mailban történő megkeresése.

megvalósulása: A következő fejezetben felsorolt 11 címzett számára a tájékoztató és egyeztető fórumra szóló meghívó kiküldésre került

- **weboldal fenntartása** aktuális információkkal és az elkészült anyagokkal

megvalósulása: a terv készítése során folyamatosan kerültek fel az elkészülő anyagok a <http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/natura-2000-fenntartasi-tervek> webcímre a megfelelő alfejezet alá, legkésőbb az egyeztetésre szóló meghívások kiküldéséig, hogy az érdeklődők onnan előzetesen letölthessék és így a fórumra tájékozottan érkezhessenek.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

címzett	érintettség	cím
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	8000 Székesfehérvár, Hoszúsétatér 1.
Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	8000 Székesfehérvár, Balatoni u. 6.
Pécsi Bányakapitányság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	7623 Pécs, József A. u. 5.
Tolna megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	7100 Szekszárd, Keselyűsi út. 17.
Baranya megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szerv	7633 Pécs, Lázár Vilmos u. 12.
Paks Polgármesteri Hivatal	települési önkormányzat	7030 Paks, Dózsa Gy. U. 55-61.
Csámpai Béni Balogh Ádám természetvédő és vadásztársaság	egyéb területhasználó	7030 Paks, Kishegyi u. 14.
Szentgyörgy Vadásztársaság	egyéb területhasználó	7135 Dunaszentgyörgy, Csapó V. u. 3.
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Szekszárdi Helyi Csoport	érintett helyi civil szervezet	7100 Szekszárd, Béla tér 6.
Tolna Megyei Természetvédelmi Alapítvány	érintett helyi civil szervezet	7100 Szekszárd, Szent István tér 10.

Ökocsiga Közhasznú Egyesület	érintett helyi civil szervezet	7030 Paks, Eötvös utca 22.
------------------------------	--------------------------------	----------------------------

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Kommunikációs címzett	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett?	Hogyan?	Beépült tervbe?	a	Hogyan?
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	Megkeresés levélben, tájékoztatás, meghívás fórumra	igen, levélben	egyetért a tervben foglaltakkal			
Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Megkeresés levélben, tájékoztatás, meghívás fórumra	igen, levélben	nem ért egyet a vízvisszatartási elképzelésekkel, felhívja a figyelmet a készülő vízgyűjtő-gazdálkodási tervekhez	a terv a vízügyi szabályozást figyelembe veszi, ezért emiatt változtatás nem történt		
Pécsi Bányakapitányság	Megkeresés levélben, tájékoztatás, meghívás fórumra	igen, levélben	egyetért a tervben foglaltakkal			
Tolna megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	Megkeresés levélben, tájékoztatás, meghívás fórumra	igen, levélben	egyetért, de felhívja a figyelmet, hogy a környező mezőgazdasági területek termelési feltételei nem romolhatnak			
Baranya megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	Megkeresés levélben, tájékoztatás, meghívás fórumra	egyetért a tervben foglaltakkal	Fórum részvétel, írásban adott vélemény			

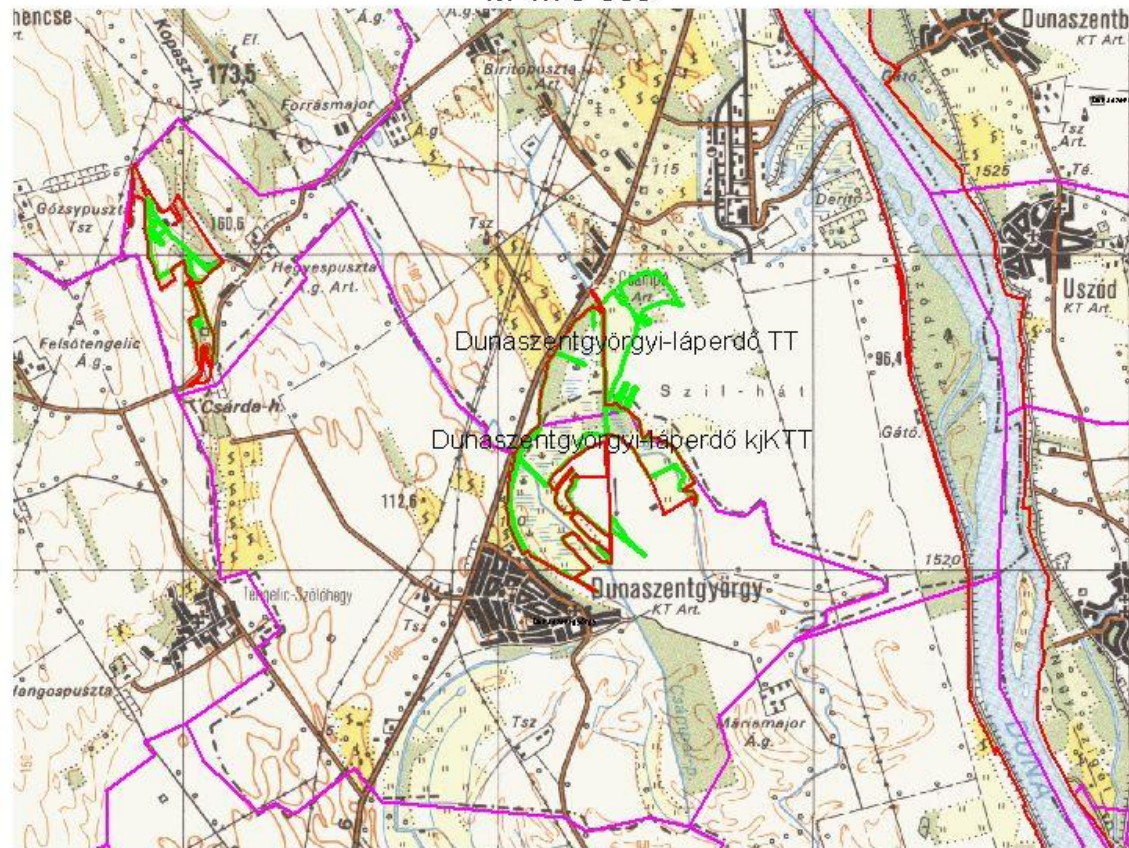
3. Mellékletek

Térképek

A tervezési terület áttekintő térképe

A tervezési terület előhelytérképe

A HUDD20072 Dunaszentgyörgyi-láperdő kjTT
 átnézeti térkép
 M 1:75 000

Jelmagyarázat

- Natura 2000
- Nemzeti védett területek
- Közigazgatási határok

1000 0 1000 2000 Meters

Alaptérkép: EOTR topográfiai térkép 1:100 000

Térképkészítés: 2014

A Dunaszentgyörgyi láperdő kjTT előhelytérképének jelmagyarázata

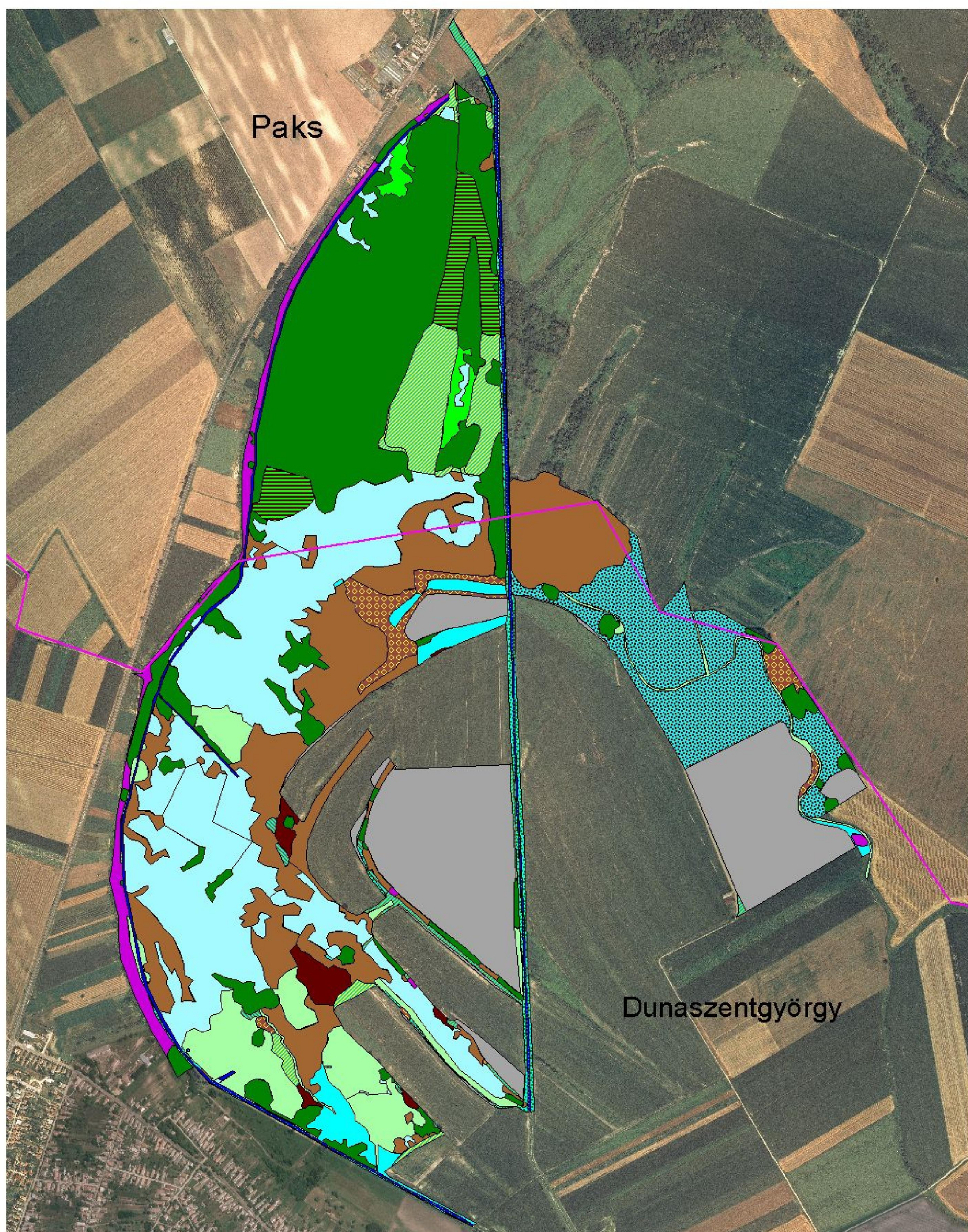
Élőhelytípusok

- A24xAc – Lápi jellegű hinarasok (3160)
- AcxB2 – Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári növényzettel mozaikos álló és lassú vízfolyások hínárnövényzete
- B1a – Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
- D34 – Mocsárrétek (6440)
- D34xOB – Degradálódó mocsárrétek (6440)
- D34xP45 – Fás legelők mocsárréten (6440)
- D6 – Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet (6430)
- D6xB1a – Náddal elegyes ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet (6430)
- D6xB2 – Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzettel elegyes ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet (6430)
- D6xB5 – Nem zsombékoló magassárrétekkel elegyes ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet (6430)
- J1a – Fűzlápok, lápcserjések
- J2xRA – Láp és mocsárerdő foltok (91E0)
- OBxODxOF – Erősen gyomos üde gyepek inváziós lágyszárú fertőzéssel
- OBxOGxOF – Degradált, erősen gyomos üde gyepek
- OCxODxOF – Erősen gyomos száraz és félszáraz gyepek inváziós lágyszárú fertőzéssel
- P2a – Üde és nedves cserjések
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P2bxH5a – Honos fajokkal cserjésedő sztyepprétek
- P3 – Fiatal erdősítések
- S1xS6 – Spontán kialakulású akácosok
- T1 – Egyéves intenzív szántóföldi kultúrák

Közigazgatási határok

A HUDD20072 Dunaszentgyörgyi láperdő kjTT
előhelytérképe
M 1:11 000

Alaptérkép: Magyarország légifelmérése 2005

400

0

400

800 Meters

Térképezés: 2013-14